

Kommunal plan för räddningsinsats

Allmän del

Dnr: 2024-001055

Antagen: 2024-09-02

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Metod och disposition	4
1.2	Uppdatering och kommunikering av planen	4
2	Bakgrund.....	5
2.1	Lagstiftning	5
2.2	Generellt om Seveso och farlig verksamhet.....	6
3	Räddningstjänstens förmåga	7
3.1	Grundläggande förmåga.....	7
3.2	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser.....	8
3.3	Insatsstöd.....	8
4	Ledningsförmåga.....	9
4.1	Övergripande ledning.....	9
4.2	Ledning av räddningsinsatser.....	9
4.3	Samverkan.....	10
4.4	Utlarmning av räddningstjänst	10
5	Information och varning till allmänheten.....	11
5.1	VMA.....	11
6	Verksamheter	12
6.1	Octowood	12

1 Inledning

Detta dokument utgör kommunal plan för räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter (högre kravnivån) inom verksamhetsområdet för Jämtlands räddningstjänstförbund (JRF) som omfattar kommunerna Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersund.

Syftet med dokumentet är att övergripande beskriva risker i verksamheterna samt hur räddningstjänsten planerar att agera vid en händelse som kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. I planen beskrivs de resurser som finns, hur de kan samordnas samt hur allmänheten varnas och informeras. Genom att i förväg planera för hur den kommunala räddningstjänsten och verksamheter ska agera vid olika scenarier kan effektivare räddningsinsatser genomföras. Målet med den allmänna delen av den kommunala planen är att allmänheten ska få kännedom om räddningstjänstens förmåga att hantera en olycka vid Sevesoverksamheter samt ge en förståelse för hur en räddningsinsats organiseras.

I dagsläget finns det en verksamhet som klassas som Sevesoverksamhet på den högre nivån inom JRF:s verksamhetsområde.

1.1 Metod och disposition

Utgångspunkt vid framtagandet av planen är det material som verksamheten har tillhandahållit Länsstyrelsen enligt Sevesolagstiftningen. Framför allt är det verksamhetens säkerhetsrapport och verksamhetens interna plan för räddningsinsatser som utgör underlag för den kommunala planen.

Planen består av en allmän del och en intern del. Den allmänna delen utgörs av detta dokument och riktar sig till allmänheten. Den interna delen omfattar en verksamhetsspecifik plan som innehåller information om verksamheten och räddningsinsatsens genomförande och riktar sig till räddningstjänstens personal.

1.2 Uppdatering och kommunikering av planen

Den kommunala planen för räddningsinsats ska förnyas vart tredje år eller när det annars, till följd av ändrade förhållanden, finns anledning till det. I samband med att kommunen upprättar eller förnyar planen ska kommunen på lämpligt sätt ge allmänheten möjlighet att lämna synpunkter på planen (3 kap. 6 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor).

Denna plan har ställts ut till allmänheten för synpunkter vid framtagandet av dokumentet. Den interna delen kommuniceras inte till allmänheten då denna riktar sig till räddningstjänstens personal. Tabell 1 nedan redovisar dokumenthistoriken.

Datum	Kommentar
2024-06-04	Samrådshandling
2024-09-02	Antagen handling

Tabell 1. Dokumenthistorik

2 Bakgrund

2.1 Lagstiftning

Vissa verksamheter som hanterar särskilt stora mängder av vissa ämnen omfattas av Sevesolagstiftningen. EU har utarbetat och antagit Sevesodirektivet för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Sverige har infört direktivet genom Sevesolagstiftningen som omfattar Lagen (1999:381), förordningen (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Det finns också ett antal lagar och förordningen med direkt koppling mot Sevesolagstiftningen. Några av dessa är Miljöbalken (1998:808), Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor samt Plan- och bygglagen (2010:900).

Kravet på att upprätta en kommunal plan för räddningsinsatser finns för verksamheter som klassas som Seveso högre kravnivå (mer om detta i nästa avsnitt). Bestämmelserna för kommunens plan för räddningsinsatser finns i:

- 1 kap. 3 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor
- 3 kap. 6 § förordningen (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor
- 4 - 6 §§ samt bilaga 2 i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

En detaljerad kravställning över innehållet i planen finns i bilaga 2 till MSBFS 2015:8. Planen för räddningsinsatser ska ha den omfattning som säkerheten för omgivningen kräver och den berörda verksamheten ska förse kommunen med de upplysningar som behövs för att upprätta planen. Planen ska uppdateras och övas minst vart tredje år eller när det till följd av ändrade förhållanden finns anledning till det. Planen ska också lämnas in till länsstyrelsen.

I lagstiftningen finns både krav på kommunal plan för räddningsinsats som upprättas av kommunen och intern plan för räddningsinsats som upprättas av verksamhetsutövaren. Den sistnämnda regleras i 12 § lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Den interna planen för räddningsinsats ska upprättas i samråd med kommunen och lämnas till Länsstyrelsen tillsammans med säkerhetsrapporten. Planen ska ge förutsättningar för att:

- Avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som orsakas på människor, miljö och egendom begränsas.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckshändelser.
- Lämna nödvändig information till allmänheten och till berörda organ och myndigheter i området.
- Vidta åtgärder för att återställa och sanera miljön efter en allvarlig olyckshändelse.

2.2 Generellt om Seveso och farlig verksamhet

Sevesoverksamheter delas in i en högre och en lägre kravnivå. Seveso högre kravnivå innebär att verksamheten vid sin hantering/förvaring av vissa farliga ämnen når upp till de bestämda mängder som finns angivna i Bilaga 1 till förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Alla Seveso-verksamheter klassas också som farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. En verksamhet klassas som en farlig verksamhet om den bedöms kunna orsaka allvarliga skador på människor eller miljön och det är länsstyrelsen som beslutar vilka verksamheter som ska omfattas. Utöver Seveso-verksamheter klassas t.ex. vissa flygplatser, industrier, bergtäkter och dammar som farlig verksamhet. Kraven på farliga verksamheter framgår av lag (2003:778) om skydd mot olyckor och förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Förebyggande arbete och tillsyn

Kommunen är skyldig att ha en verksamhet som ska arbeta för att förebygga och begränsa skadorna till följd av bränder och andra olyckor. Detta gäller för samhället i stort och inte endast för farliga verksamheter. En del av det förebyggande arbetet är tillsyn av Seveso- och farliga verksamheter som genomförs kontinuerligt av olika myndigheter. Vid tillsyn av farlig verksamhet som räddningstjänsten utför kontrolleras bland annat om händelser som kan leda fram till olycka har identifierats, om olycka eller överhängande fara för olycka kan upptäckas i tid, om det finns rutiner för åtgärder vid en olycka och vilken beredskap med personal och egendom som finns.

Övningar

Den kommunala planen för räddningsinsats samt Sevesoverksamheternas interna plan för räddningsinsatser ska övas minst vart tredje år för de verksamheter som omfattas av högre kravnivå enligt Sevesolagstiftningen. Syftet är att öva verksamhetens interna plan med nödlägesorganisation och rutiner tillsammans med den kommunala planen. Övningarna ställer höga krav på att även ledningsfrågor på olika nivå tas med i övningen. Innehållet i övningarna kan variera och övningar kan involvera både operativa styrkor och ledningsresurser. Övningar ska planeras i samarbete med verksamhetsutövaren och stå i proportion till verksamhetens omfattning och de risker som verksamheten har. Räddningstjänsten Jämtland ska ha en övningsplan för att genomföra övningar på Sevesoanläggningar och vid farliga verksamheter.

3 Räddningstjänstens förmåga

I handlingsprogrammet för Jämtlands räddningstjänstförbund (JRF) anges de risker för olyckor som finns i förbundets medlemskommuner och som kan leda till räddningsinsatser samt vilken förmåga räddningstjänsten har att hantera riskerna.

3.1 Grundläggande förmåga

Räddningstjänstens förmåga beskrivs utifrån de identifierade områdena brand i byggnad, brand utomhus, trafikolycka, olycka med farliga ämnen, naturolycka samt drunkning som är de vanligast förekommande typerna av olyckor. Det tas också hänsyn till olyckor med lägre sannolikhet att inträffa men där olyckan, när den väl inträffar, har en större konsekvens. En sådan olycka kan vara brand eller annan händelse i anläggningar med farlig verksamhet som kan leda till stora eller komplexa olyckor. Varje händelse är unik och åtgärderna måste anpassas för att möta hjälpbehovet, förmågan ska därför ses som en helhet där aktuella delar tillämpas utifrån behovet.

Inom JRF finns 35 brandstationer och nio brandvårn med resurser baserat dels på den lokala riskbilden, dels på risker som innefattar mer komplexa eller omfattande händelser och där resurser från flera stationer behövs för att hantera en räddningsinsats. Resurserna består av personal, fordon, utrustning, special-resurser och ledningsresurser. Inom JRF finns särskilda ledningsresurser för att möjliggöra att ledningsorganisationen både på skadeplats och i räddningscentralen möter de ledningsbehov en händelse medför. De högre ledningsresurserna utgår från Östersund, Åre och Härjedalen.

På stationen i Östersund finns personal som är beredda att inom 90 sekunder från att larmet går rycka ut till en olycksplats, detta kallas anspänningstid. I Östersund finns även räddningscentralen som är en del i Räddningsregion MittNorrland där det finns två larm- och ledningsbefäl och ett vakthavande befäl tillgängliga dygnet runt. Räddningscentralen fungerar också vid mer omfattande händelser som länets samverkansnav där berörda aktörer kan samlas för att skapa gemensam lägesbild och målbild, kommunicera samverkansbehov och samordna resurser.

De flesta brandstationer inom JRF är RiB-stationer som bemannas av Räddningstjänstpersonal i Beredskap. Räddningspersonalen har beredskap för att inom angiven anspänningstid infinna sig på stationen och rycka ut till olycksplats. Vid brandvårnen finns frivilliga medarbetare som, om de har möjlighet när olycka inträffar, kan förhindra eller fördröja brandspridning i väntan på förstärkande resurser. Brandvårnen har även, i begränsad omfattning, möjlighet att genomföra inledande insatser vid andra händelsetyper än brand. JRF har, vid optimal bemanning, 139 personer inklusive vakthavande räddningschef, larm- och ledningsbefäl, vakthavande befäl samt tre insatsledare i jour och beredskap.

Alla stationer har förmåga att hantera mindre olyckor eller läckage av farliga ämnen. Samtliga stationer har också förmåga att genomföra livräddning och livräddande personsanering vid mindre olyckor. Genom larm- och ledningsbefäl finns också förmåga att genomföra riskbedömning och bedöma eventuella efterföljande åtgärder. För mer omfattande eller komplexa händelser krävs att särskild specialresurs placerad i Östersund larmas, exempelvis för att kunna stoppa ett mer omfattande läckage. Vid omfattande utsläpp av farliga ämnen krävs resurser från andra myndigheter och aktörer, exempelvis den nationella förstärkningsresursen

för olyckor med farliga ämnen som finns placerad i Kramfors. Då en olycka kan involvera ämnen med vitt skilda egenskaper och risker finns också ofta ett behov av sakkunnig rådgivning från exempelvis ämnets tillverkare eller expertis från olika myndigheter. De resurser som larmas till en händelse regleras i räddningstjänstens larmplaner samt genom larm- och ledningsbefäl som har möjlighet att justera vilka resurser som ska larmas i en given situation.

3.2 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

I ett utgångsläge där inga räddningsinsatser eller särskilda omvärldsfaktorer påverkar riskbilden utgår ledningssystemet från att dimensionering av respektive räddningstjänstorganisation är anpassad till att ha en ändamålsenligt ordnad räddningstjänst utifrån den lokala riskbilden. Detta innefattar även att göra anpassningar av organisationen inför händelsen som är kända i förväg, exempelvis särskilda evenemang eller variationer över året som ändrar riskbilden. Ledningssystemet ska säkerställa en ändamålsenlig beredskapsproduktion sett till riskbilden och bedriva ständig omvärldsbevakning för att uppmärksamma förändringar i riskbilden. Ledningssystemet ska styra resurstilldelningen och beredskapsproduktion på ett sådant sätt att det finns en god förmåga att hantera inträffade händelser och samtidigt en beredskap att hantera aktuell riskbild.

3.3 Insatsstöd

En grund för att räddningsinsatsen ska kunna genomföras snabbt, säkert och på ett effektivt sätt är att räddningstjänsten har tillgång till aktuell anläggningsinformation tidigt under insatsen. Med insatsstöd kortas angreppstiden, rätt åtgärder vidtas och eventuella skador och konsekvenser minskar på människor, egendom och miljö. Exempel på insatsstöd är insatsplaner som innehåller uppgifter om bland annat risker på anläggningen, hanterade kemikalier, ritningar och kartor, skyddssystem, kontaktvägar och information om taktik och möjliga strategier för insats. Insatsplaner uppdateras kontinuerligt då förändringar sker i verksamheten och insatsplanens aktualitet går igenom i samband med tillsyn, övningar och orienteringar.

4 Ledningsförmåga

JRF samarbetar med 13 andra räddningstjänstorganisationer kring ett gemensamt räddningsledningssystem, Räddningsregion MittNorrland (RRMN), där samtliga ingående ledningsfunktioner är tillgängliga för att hantera räddningsinsatser inom systemets geografiska område. Ledningssystemet ska inrikta och samordna de ingående räddningstjänstverksamheternas samlade resurser så att verksamheten kan bedrivas med hög kvalitet, professionalism och robusthet i såväl vardagen som vid höjd belastning, kris och krig.

Området som ledningssystemet täcker består av Jämtlands och Västernorrlands län samt tio kommuner i Västerbottens och Norrbottens inland.

4.1 Övergripande ledning

Den övergripande ledningen finns placerad fysiskt på två platser, Sundsvall och Östersund. Systemet ska ses som en enhet med två larmbord vilket ger flexibilitet i arbetet och en stor redundans i både personal och teknik. Genom att systemet innefattar två geografiskt åtskilda arbetsplatser för övergripande ledning stärks systemets robusthet.

I den övergripande ledningen finns ledningsfunktionerna vakthavande räddningschef (VRC) och vakthavande befäl (VB) för att bemanna rollerna räddningsledningschef respektive driftchef. Dessutom finns larm- och ledningsbefäl (LLB) i Sundsvall och Östersund, dessa två arbetar tillsammans för att bemanna roller som händelsevärdering och insatsuppföljning.

Ledningsfunktioner och roller samt arbetssätt i ledningssystemet finns beskrivet i ledningssystemets styrdokument.

4.2 Ledning av räddningsinsatser

Alla räddningsinsatser ska ledas av en räddningsledare (RL). Denna har det övergripande ansvaret för räddningsinsatsens genomförande och är ansvarig för all myndighetsutövning i samband med en räddningsinsats. RL säkerställer även samverkan med andra myndigheter, till exempel polis och sjukvård, vars arbete leds av egna utsedda personer. För att kunna verka i rollen som räddningsledare ställs krav på speciell kompetens. Utöver räddningschefen kan vakthavande räddningschef (VRC), vakthavande befäl (VB), larm- och ledningsbefäl (LLB), insatsledare (IL) eller styrkeldare (SL) vara räddningsledare inom JRF, allt beroende av händelsens karaktär eller storlek.

För uppgiftsledning finns särskilt utbildade styrkeledare (SL) på majoriteten av förbundets stationer. Förbundet har även tre Första insatsbefäl (FIB), som verkar över två närliggande stationer och har särskilt avsett fordon för uppgiften. Utöver dessa tre FIB finns två FIB som åker på händelser i eget insatsområde. Där behörig SL saknas ska utbildade gruppleddare (GL) finnas. På detta sätt säkerställs att det alltid finns en arbetsledande funktion som kan genomföra riskbedömning ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Om insatsens omfattning eller komplexitet innebär ett större behov av samordning och samverkan finns tre IL i beredskap för att kunna förstärka ledningen på skadeplats. Om behov finns kan ytterligare ledningspersonal förstärka ledningsorganisationen på skadeplats. Detta kan exempelvis ske genom en mer utvecklad skadeplatsnära ledningsorganisation med storsektorchef, sektorchef samt i vissa fall insatschef men också genom att förse

räddningsledaren med beslutsstöd i form av ledningsstöd eller fältstab. Utöver egna ledningsresurser nyttjas även motsvarande resurser från samverkande räddningstjänstorganisationer vid behov.

Vid stora komplexa olyckor eller olyckor över tid som kräver flera insatta räddningsstyrkor finns särskilda ledningsresurser för att hantera ett större behov av ledning och samordning. Vilka resurser som larmas för att leda en räddningsinsats beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. Inom ledningssystemets geografiska område finns dygnet runt året om en regional insatsledare som kan verka i hela ledningssystemet och nio insatsledare tillgängliga för att bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef.

4.3 Samverkan

Jämtlands räddningstjänstförbund gränsar mot andra kommuner, andra län samt annat land vars gräns dessutom utgör en EU-gräns. Längs samtliga dessa gränser finns upprättade samverkansavtal för att säkerställa att närmsta resurs alltid kan larmas till en händelse. Dessa resurser kan även nyttjas för att förstärka våra egna resurser om behov finns. Utöver samverkansavtal med andra räddningstjänstorganisationer finns det utifrån särskilda behov även samverkan med andra aktörer som finns beskriven mer i detalj i handlingsprogrammet. Några av de aktörer som räddningstjänsten samverkar med är Myndighetens för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polismyndigheten, Försvarmakten och Länsstyrelsen i Jämtlands län. MSB förfogar bland annat över nationella förstärkningsresurser som kommunal räddningstjänst kan nyttja i händelse av olyckor.

4.4 Utlarmning av räddningstjänst

Kommunerna och de statliga myndigheterna ansvarar för räddningstjänst och ska se till att det finns anordningar för alarmering av räddningsorganen. JRF har avtal med SOS Alarm AB om alarmering och normalt larmas räddningstjänsten via nödnumret 112. Räddningstjänsten kopplas till händelsen redan under larmsamtalet och har därmed, via larm- och ledningsbefäl (LLB), möjlighet att stötta SOS Alarm i intervjustedet för att ge snabb och rätt hjälp till den nödställda. SOS Alarm säkerställer larmvägar till räddningstjänsten via oberoende tekniska system så som RAKEL, direkt till personsökare eller över ordinarie telefonförbindelse.

Vid omfattande telestörningar finns möjlighet att påkalla hjälp från räddningstjänsten genom att uppsöka någon av JRF:s brandstationer och trycka på en särskild larmknapp. På så sätt larmas den personal som har beredskap vid aktuell brandstation och de kan därmed hjälpa den som larmat. Dessutom kan kommunikation mot räddningscentralen och SOS Alarm upprättas via RAKEL, ett system som är oberoende av telefontätets funktionalitet.

5 Information och varning till allmänheten

Det är viktigt att människor som bor och vistas i närheten av Sevesoanläggningar vet hur de ska skydda sig i händelse av en olycka. Kommunen har en skyldighet att lämna upplysningar till allmänheten om hur de varnas och får information vid allvarliga olyckor. Förberedande information ges ut regelbundet till kommuninnevånarna och finns tillgänglig på respektive kommuns hemsida med länkning från räddningstjänstens hemsida, www.rtjamtland.se.

5.1 VMA

Kommuninvånare ska kunna varnas och informeras vid allvarligare olyckshändelser. Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) är ett nationellt system för att varna människor om att något allvarligt har hänt som hotar liv, hälsa, egendom eller miljö.

Ett VMA sänds alltid i radio och TV. Vid vissa tillfällen används också systemet för utomhuslarm ("Hesa Fredrik"). Som komplement till VMA finns även möjlighet för SOS alarm att skicka ut varnings-SMS till alla personer med mobiltelefoner som befinner sig inom ett riskområde. Utomhussignalen följs alltid av information i radio och TV. Efter att ett VMA har sänts ut, kan allmänheten söka vidare information på bland annat webbplatsen Krisinformation.se, informationsnumret 113 13 eller på räddningstjänstens webbplats.

Varningssystemet som ljuder utomhus består av ljudsändare som är installerade i många större tätorter i Sverige. Inom JRF:s område finns ljudsändare på orterna Bispgården, Brunflo, Bräcke, Hammarstrand, Strömsund, Sveg och Östersund. Ljudsändarna kan aktiveras från räddningscentralen i Östersund, från SOS krisberedskapsavdelning i Stockholm eller lokalt från brandstationen på aktuell ort.

För att meddelandet ska kunna ges snabbt och korrekt finns fördefinierade mallar till meddelanden. VMA, i form av informationsmeddelande, kan även användas för viktiga meddelanden eller information som inte innebär omedelbar eller snart förestående fara.

6 Verksamheter

Inom JRF:s insatsområde finns det idag en verksamhet som klassas som Seveso högre.

6.1 Octowood

Octowood ligger i Kälarne, Bräcke kommun, och faller under Sevesolagstiftningens högre nivå samt klassas som farlig verksamhet enligt Lagen om skydd mot olyckor.

Verksamhet

Octowoods verksamhet i Kälarne består idag av utvecklig, tillverkning och tryckimpregnering av trästolpar för el- och telenät samt till stängsel. Företaget tar även emot uttjänta kreosot- och kopparimpregnerade trästolpar och slipers för att sedan ta hand om dessa på ett miljömässigt sätt. Verksamhet har bedrivits på platsen sedan 1997 på ett liknande sätt som idag men blev klassad som nivå högre enligt Sevesolagstiftningen år 2023. På området arbetar cirka 55 personer inom kontor och produktion, produktion pågår i två-skift måndag till fredag.

Verksamheten har tillstånd att behandla 120 000 kubikmeter trä med kemikalier per år och impregnering sker med Kreosot och kopparimpregnering. Transporter till och från anläggningen sker via väg och järnväg.

Omgivningen

Anläggningen är belägen drygt 1 kilometer nordost om Kälarne och omfattar ett område på cirka 25 hektar. Omgivningen består främst av skog, väg och järnväg och anläggningen är belägen mellan järnvägen och ett skogsområde. Anläggningen är väl avgränsad från omgivningen och har planlagts för den specifika verksamheten med en stor planlagd skyddszon runtom.

Inga skyddade naturvärden finns i närområdet till anläggningen. Närmsta skyddade naturområde är Natura 2000-området Slättflon-Bodflyn, drygt 2,5 km fågelvägen sydost om anläggningen. Kälarnes vattenskyddsområde ligger cirka 800 meter väster om anläggningen. Ansjön finns cirka 3 kilometer nedströms anläggningen. Närmaste permanentboende är beläget cirka en kilometer bort och ca 1,8 km från verksamheten finns en förskola. Till Kälarne skola och ytterligare en förskola i Kälarne är avståndet 2 km eller längre.

Stambanan genom övre Norrland passerar direkt utanför verksamhetsområdet. Avståndet från spår till närmaste byggnader är 75 meter.

Risker

Den primära risken som har identifierats i verksamhetens säkerhetsrapport är de olika typer av impregneringsmedel som används i processen, kreosot och kopparimpregnering. Kreosot är en mycket giftig vätska, läckage kan leda till skador på människor och djur och brand i Kreosot leder till att giftiga gaser avges i luften. Även den kopparimpregnering som används är giftig och kan leda till allvarliga skador på människa och miljö vid läckage eller brand. Händelser i samband med transport (tankbil eller tankvagn), överfyllning mellan tankar och slangbrott har identifierats som några tänkbara scenarier som i värsta fall kan få allvarliga konsekvenser.

På anläggningen finns även andra ämnen som kan utgöra risker, exempelvis den tankstation för diesel som används till verksamhetens fordon. Även järnvägen (stambanan), inklusive det stickspår som går in till anläggningen, utgör en risk. Inom anläggningen sker även heta arbeten som anses utgöra en särskild risk, en brand som startar vid heta arbeten kan i värsta fall sprida sig vidare till anläggningen eller närliggande anläggningsdelar.

Kreosot avger giftiga gaser vid en brand och en brand kan medföra en stor spridning av brandgaser. Vid stora bränder utomhus är koncentrationen av brandgaser vid marknivå ofta låg beroende på brandgasplymens stigningskraft vid dess höga temperatur. Koncentrationen i brandgasplymen avtar efterhand som luftinblandning sker. Koncentrationen av brandgaser i marknivå i vindriktningen är en komplex funktion av flertalet förutsättningar. I vindriktningen kan människor uppleva obehag vid långa avstånd och röklukt kan kännas på mycket långa avstånd vid vissa förhållanden.

Erfarenheter från en brand på anläggningen 2015 visar att koncentrationen av brandgaser inne på Octowoods område kan nå nivåer så att andningsskydd krävs för personal som deltar i släckinsatsen. Närboende uppmanades vid den händelsen att gå inomhus och stänga dörrar, fönster och ventilation. Efter branden 2015 gjordes uppskattningar av möjlig spridning av PAH från brandrök med hjälp av markprover. Risken för negativ påverkan för skyddsobjekt på Octowoods anläggning och i omgivningen var låg. Brand vid verksamheten kan påverka trafiken utmed stambanan genom övre Norrland och trafiken kan behöva stoppas tillfälligt. Läckage av impregneringsmedel bedöms främst medföra konsekvenser inom området men kan via spridning i mark via grundvatten eller via dagvatten ge påverkan utanför området nedströms Octowood.

Rutiner vid olyckshändelser

I händelse av brand, större läckage eller annan olycka skall personal larma 112, därefter kontaktas ansvariga inom den egna organisationen. Även i de fall räddningstjänst larmas via verksamhetens automatlarmsanläggning ska 112 larmas om det är en konstaterad brand eller olycka. Detta gör att räddningstjänsten kan larma rätt resurser direkt i det inledande skedet av händelseförloppet.

Under arbetstid finns det utsedda återsamlingsansvariga personer på plats som ansvarar för återsamling av personal och entreprenörer. Denna person är även ansvarig för samordning med räddningstjänsten under insats. Utanför ordinarie arbetstid finns det alltid personal med beredskap som vid behov kan ta sig till anläggningen och bistå räddningstjänsten.

Anmälan av allvarlig kemikalieolycka görs av VD till länsstyrelsen, räddningstjänst, arbetsmiljöverket, kommunen, MSB, polisen, certifieringsorgan och vid behov även Trafikverket.

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen finns i insatsplanen som både räddningstjänsten och verksamheten har tillgång till.

Räddningstjänstens insatsförmåga

Jämtland och området kring Octowoods anläggning i Kälarne är relativt glesbefolkat vilket innebär att avståndet mellan brandstationerna är långa. I Kälarne finns en RiB-styrka som alltid är bemannad med en styrkeledare och två brandmän. Däremot kan det ta lång tid innan förstärkande styrkor kommer till platsen, vilket ställer stora krav på verksamhetens egen organisation att kunna hantera händelser på egen hand.

RiB-styrkan i Kälarne förväntas vara på plats inom 11 minuter. Närmaste förstärkande styrka finns i Hammarstrand (5 personer) och förväntas vara på plats inom 30 minuter. Insatsledare och specialresurs för att hantera olyckor med kemikalier finns i Östersund (1 timme, 10 min).

Räddningstjänstens styrkor larmas ut från räddningscentralerna i Östersund eller Sundsvall, där finns även Larm- och ledningsbefäl som kan stötta styrkorna på plats gällande åtgärder och beslut, ta kontakt med aktörer och initiera andra åtgärder som underlättar arbetet ute på skadeplats.

Egen förmåga att hantera olyckor

Produktionspersonalen genomför en brandutbildning vart 3:e år i räddningstjänstens regi, samt en internutbildning varje år gällande företagets rutiner vid olyckshändelser eller nödläge. Operatörer har utbildning avseende omhändertagande av läckage och maskinförare har instruktioner om användning av bark/spån för att valla in och omhänderta läckage. Flera ur personalen är även anställda i räddningstjänstens RiB-styrka i Kälarne.

Octowood har egna resurser som kan användas vid insatser inom det egna området:

- Brandbil med vattentank, 8 000 liter.
- Kran- och lastmaskiner samt traktorer.
- Radiosystem för intern kommunikation.
- Kassun för sprinklervatten till sågen (300 m³) och sprinklervattentank i impregneringsverket (230 m³).
- Uppsamlingsgropar för förorenat släckvatten inom impregneringsverket, 650 m³, 200 m³, 100 m³, och 80 m³.
- Motorspruta, klass 2, för att kunna suga upp vatten från kassunen. Kapacitet 900 liter/minut.
- Grov- och smalslang, strålrör och kombiskumrör.
- Tättningsdukar för dagvattenbrunnar.
- Uppsugningsdukar och absol.
- Slamsugningsbilar enligt avtal med entreprenör.

Verksamheten genomför även övningar tillsammans med räddningstjänsten.

Varning och information till allmänhet

Information till allmänheten finns tillgänglig på Bräcke kommuns hemsida. Vid större olyckor eller läckage är VD ansvarig för att information om händelsen delges till media och allmänheten.

Om allmänheten snabbt behöver informeras i samband med en händelse på anläggningen kan ett VMA skickas ut (se tidigare avsnitt), detta initieras av räddningstjänsten.

Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen bedöms inte kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

Räddningstjänsten Jämtland

063-14 80 00

info@rtjamtland.se

www.rtjamtland.se

Besöksadress: Fyrvallavägen 4, 831 43 Östersund

Postadress: Box 71, 831 21 Östersund

Räddningstjänsten Jämtland